

ELEKTRONİK SANAYİNİN DURUMU ve GELECEĞİ

Hasan Şahin-Elektronik Mühendisi
Elektronik Mühendisliği Meslek Dalı Ana Komisyonu Üyesi

Türkiye elektronik sanayi yaklaşık 40-50 yıl önce montaj sanayi olarak başlamış, 20. yüzyılın ikinci yarısında sonra hızlı bir gelişme ile birlikte 21. yüzyılda hızlı gelişimini sürdürerek bütün sanayi dalları için vazgeçilmez bir sektöre dönüşmüş durumdadır. Türkiye elektronik sanayi sektörü dünya genelinde ulaştığı 1 trilyon dolarlık pazar hacmiyle 21. yüzyılın en fazla işgücü barındıran sektörü olarak büyük bir gelecek vaat etmektedir. Artık elektronik tek başına bir sanayi dalı olmaktan çıkmış; diğer tüm sektörleri geliştiren temel ve doğurgan bir sanayiye dönüşmüştür.

Bugün çeşitli yönleriyle olgunlaşmış ve belirli birikimleri olan bir sanayi kolu durumuna gelmiş bulunmaktadır.

Türk elektronik sanayine, dünya ölçeklerinde ve Türkiye ekonomisindeki payı açısından bakıldığında istenilen boyutlarda olmadığı görülmektedir. 1980'li yıllarda PTT telefon yatırımlarının hız kazanması, renkli TV yayınına geçilmesi ve son yıllarda iletişim sektöründe kaydedilen gelişmeler ile ülkemizde elektronik sanayinin gelişimi ivme kazanmıştır. Ülkemizde elektronik sanayi sektörü, teknik ve yapısal olarak aşağıda belirtilen alt sektör başlıkları altında incelenmektedir:

1. Telekomünikasyon Alt Sektörünü; telekomünikasyon kabloları, transmisyon cihazları, telefon santralleri, telsiz telefon/telsiz telgraf alıcı/verici cihazları, alıcı/verici uydu antenleri ve UQ cihazları (telefon, tele faks vb.) oluşturmaktadır.

2. Tüketici Elektroniği Alt Sektörünü; renkli televizyon, siyah/beyaz televizyon, audio cihazlar, video player, yazar kasa, elektronik hesap makineleri, audio video-kasetler, radyo ve TV alıcıları için anten ve anten santralleri, decoder elektronik tartı ve cihazlar ile aksam ve parçalar oluşturmaktadır.

3. Bilgisayar Cihazları Alt Sektörünü; donanım, yazılım, hizmet ve tüketim malzemeleri oluşturmaktadır.

4. Askeri Elektronik Alt Sektörünü; savunma sanayinde kullanılan her türlü cihazlar, güvenlik amaçlı görüntüleme ve dinleme cihazları oluşturmaktadır.

5. Profesyonel ve Endüstriyel Cihazları Alt Sektörünü; ses ve görüntü sistemleri, endüstriyel elektronik cihazlar, tıbbi elektronik, test ve ölçü aletleri ile otomotiv elektroniği ürünleri oluşturmaktadır.

6. Elektronik Bileşenleri Alt Sektörünü; devre elemanları, resim tüpleri, bobin ve transformatörler, akustik elemanlar, bağlantı elemanları, elektronik röleler ve çeşitli basık devreler oluşturmaktadır.

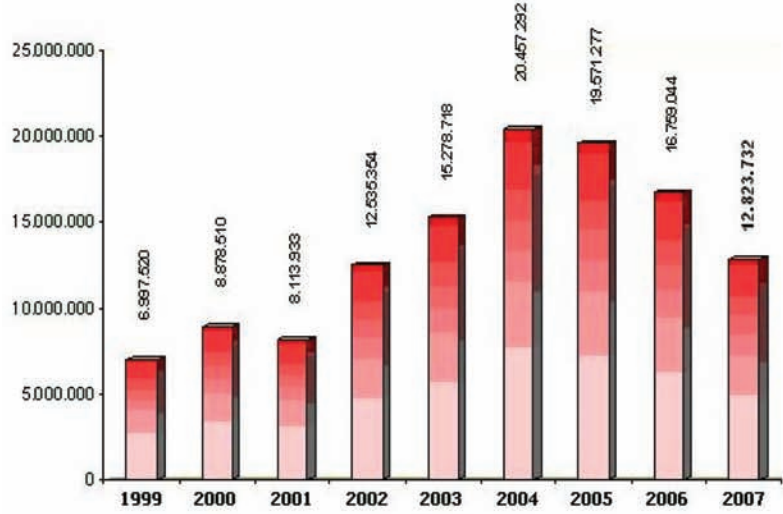

A- Elektronik Sanayi Sektöründeki Üretim Durumu ve Değerlendirme

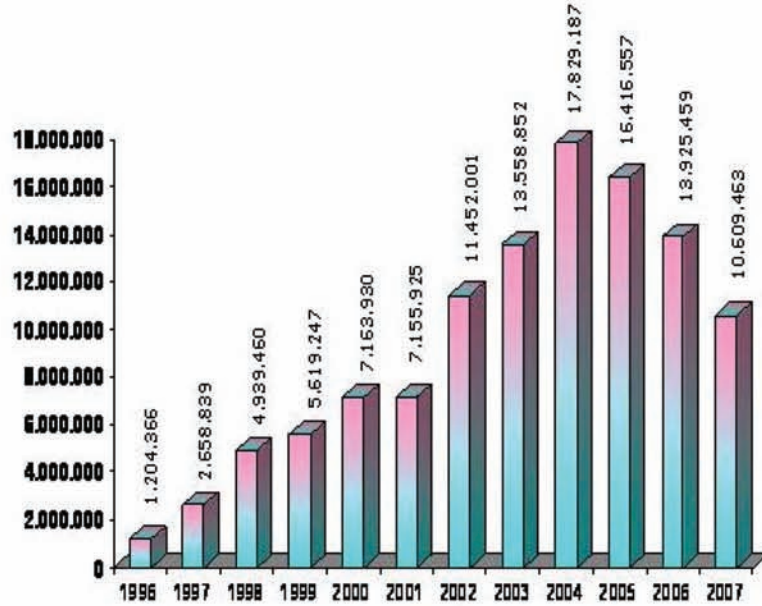
Türk Elektronik Sanayicileri Derneği'nin (TESİD) Tablo-1'deki verilerine göre; 2007 yılında Türkiye'nin elektronik sanayi toplam üretimi 9.5 milyar dolar olarak gerçekleşmiş olup; tüketici elektroniği alt sektörü üretimde 4 milyar 285 milyon dolar ile en yüksek paya sahiptir. Telekomünikasyon cihazları, diğer profesyonel ve endüstriyel cihazlar, bilgisayar cihazları, askeri elektronik cihazlar ve bileşenler alt sektörlerinin aynı yıl üretim değerleri sırasıyla; 1.5 milyar dolar, 1.6 milyar dolar, 964 milyon dolar, 667 milyon dolar ve 464 milyon dolar olmuştur.

Elektronik sektörü düşük yerli hammadde oranına sahip olduğu için, bileşenler alt sektörünün üretimdeki payı son derece düşüktür. Sektöre hammadde temin eden bileşenler alt sektörünün, ithalatı yüksek orana sahip alt sektörlerden olduğu görülmektedir.

Tablo-1 analizi sonucu, Türkiye elektronik sanayi özellikle iki alt sektörde gelişimini sürdürmüş olup; bunlar tüketici elektroniği ve telekomünikasyon cihazları alt sektörleridir. Tüketici elektroniği alt sektöründe en önemli ürün grubu renkli televizyonlardır. Renkli televizyon üretimi geçen yıla göre yüzde 14 azalmış, 2006 yılında 16.7 milyon adede düşmüş ve 2007 yılında bu sayı 12.8 milyona kadar gerilemiştir.

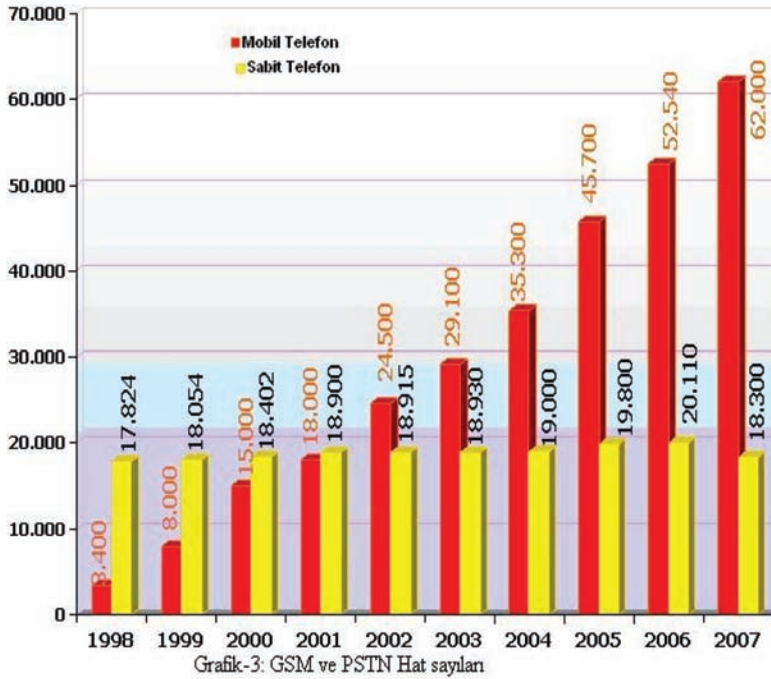
Grafik-1: Renkli TV Üretimi

Grafik-2: Renkli TV İhracatı

Tablo-1: Elektronik Sanayi Üretiminin Alt Sektörlere Göre Dağılımı (Bin \$)

Sektör	2003	2004	2005	2006	2007
Telekomünikasyon Cihazları	412.000	975.000	1.250.000	1.306.921	1.507.000
Tüketim Cihazları	2.211.500	4.293.500	4.725.000	5.267.608	4.285.000
Bilgisayar Cihazları	236.280	427.740	460.000	846.987	964.000
Askeri Elektronik Cihazları	278.950	433.400	450.000	543.442	667.373
Diğer Profesyonel ve Endüstriyel Cihazlar	280.500	650.000	965.000	1.164.310	1.595.000
Bileşenler	125.000	225.000	300.000	352.649	464.000
TOPLAM	3.544.230	7.006.644	8.152.005	9.483.923	9.484.380

Üretimdeki düşüş tüplü televizyonların ömrünü doldurmasından kaynaklanmaktadır. Tüplü televizyonların yerine artık LCD ve plazma televizyonlar tercih edilmektedir. Türk üreticileri ise sadece tüplü TV üretiminde uzmanlaşmış olup, LED ve plazma televizyonlar tamamen Uzakdoğu ülkelerinden ithal edilmektedir. Paneller sadece Güney Kore, Japonya ve Tayvan'da yapıldığı için LCD ve plazma televizyon üretiminde Türk üreticiler Uzakdoğu'ya bağımlıdır. Televizyon-radyo alıcıları ve audio-visual cihazları sektöründe 326 firma faaliyet göstermekte olup, 9 bin 264 kişi istihdam edilmektedir. Başlıca fabrikalar İstanbul ve Manisa'da bulunmaktadır.

Elektronik sanayinin diğer önemli alt sektörü ise telekomünikasyon cihazları alt sektörüdür. Bu alt sektörde Türkiye'nin başlıca hedefi zengin bir iletişim altyapısı kurmak olup, bunun için önemli ölçüde bilgi ve deneyim kazanılmıştır. Bunun yanı sıra telekomünikasyon alt sektörünün başarıya ulaşmasında Ar-Ge çalışmaları önemli rol oynamıştır. Son yıllarda hızlı bir gelişme gösteren telekomünikasyon

hizmet sektöründe, büyük firmalar olarak, sabit hat işletmecisi Türk Telekom ve cep telefonu işletmecileri Turkcell, Vodafone ve Avea olmak üzere üç firma faaliyettedir. Ülkemizde telekomünikasyon sektöründe lisanslı işletmecisi sayısı, 2007 yılsonu itibarıyla 244'dür. Ayrıca Türk telekomünikasyon sanayinde 143'den fazla büyük ve orta ölçekli firma faaliyet göstermekte olup, yaklaşık 1537 kişi istihdam edilmektedir.

Telekomünikasyon kabloları, telekomünikasyon cihazları alt sektörü üretiminde en yüksek paya sahiptir. Telekomünikasyon kabloları üretimi 2004 yılında 741 milyon dolar değerine ulaşmıştır. Bakır ve enerji iletkenli telekomünikasyon kablolarının üretim kapasitesi 2002 yılında yaklaşık 100 bin ton olmuştur. Kablolar ve izoleli iletkenlerin ihracatı, 2007 yılında 1.5 milyar dolara ulaşmıştır. Kablo ihracatı içinde enerji ve telekomünikasyon kabloları yüzde 77, bobin telleri yüzde 8, koaksiyel kablolar yüzde 6, otomotiv sanayinde kullanılan bağlantı parçalı iletkenler yüzde 6, fiber optik kablolar ise yüzde 3 paya sahiptir. Kablo sektö-

ründe her çeşit elektrik ve telekomünikasyon kablosu üretilmektedir. Çokuluslu kablo firmaları da dahil 374'den fazla kablo imalatçısıyla Türkiye kablo üretimi için büyük bir potansiyele sahiptir. Kablo sektöründe istihdam edilenlerin sayısı yaklaşık 8 bin kişidir. Büyük telekomünikasyon kablolarının imalatçılarının çoğu İstanbul ve Kayseri'de bulunmaktadır. Bunun yanı sıra fiber optik kabloların üretimi de giderek artan şekilde önemli olmaktadır.

Diğer önemli alt sektör olan profesyonel ve endüstriyel cihazlar alt sektörü (kesintisiz güç kaynakları, invertörler, redresörler, otomasyon sistemleri, sinyalizasyon ve alarm sistemleri, endüksiyon ocaklar, test, kontrol ve ölçü cihazları, tıbbi elektronik cihazlar, güvenlik sistemleri) üretimi küçük ve orta ölçekli firmalar tarafından etkin bir şekilde yapılmaktadır. Elektronik sektöründe 2 bin 33 imalatçı firma mevcuttur. İstihdam edilen kişi sayısı ise yaklaşık 31 bindir. Bu alt sektördeki toplam üretim 2006 yılında 1 milyar 164 milyon dolar iken 2007 yılında yüzde 37 artışla 1 milyar 595 milyon dolara yükselmiştir. İhracat yüzde 49.1'lik artışla 190 milyon dolardan 283 milyon dolara yükselmiştir. İthalat ise 3 milyar 390 milyon dolardan 2 milyar 856 milyon dolara inmiş; yüzde 15.7 oranında azalmıştır.

Türkiye elektronik sanayisinin önemli alt dallarından olan askeri elektronik sanayi alt sektöründe bir süreden beri çok sayıda büyük savunma projeleri gündemdedir. Bu savunma sistemlerinin ve bunların elektronik bölümlerinin yurtiçinde en yüksek katma değer sağlanarak üretilmesi son yıllarda uygulanmakta olan politikadır. Türkiye'de bilim-teknoloji ve sanayileşme yeteneğinin yükseltilmesi temel olmak üzere, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin (TSK) savunma sistemi ihtiyaçlarının planlanan zamanda, istenen performansta, gizlilik ve güvenlik koşullarını da yerine getirerek, büyük ölçüde yurtiçinden karşılanması yönünde önemli çalışmalar yapılmıştır. Askeri elektronik sektöründe dış

pazarlara yönelik, çok yoğun pazarlama faaliyetleri sürdürülmektedir. Bunun sonucu 30'un üzerindeki ülkeye satışlar gerçekleştirilmektedir. Ancak diğer sektörlerden çok farklı bir biçimde, kendine has özelliklere sahip bu pazarlarda satış yapabilmek, ülkelerin birbirleriyle olan politik durumuna ve hükümetler arası temaslara bağlıdır. Askeri elektronik cihazları ihracatının önündeki en büyük engel devlet kredi mekanizmalarının bulunmamasıdır. Bu sektörde ana pazarımızı oluşturan Orta Doğu ve Güney Doğu Asya pazarları bu tür alımların hemen hemen tümünü satıcı ülke kredilerine dayalı olarak yapmaktadır.

Askeri elektronik sanayinde ihracat yapılan belli başlı ürünler; VHF/FM Taktik Alan Telsizleri, VHF/UHF/FM Telsiz Aileleri, Veri Terminalleri, VHF/UHF-AM/FM Frekans Atlamalı Hava/Yer Telsizi, Güvenlik Sistemleri, Uçuş Simülatörleri vb. ürünlerdir. 2007 yılında bu sektörde faaliyet gösteren 26 firmanın toplam savunma elektroniği ihracatı 65 milyon dolardır.

Türkiye elektronik sanayisinin önemli alt dallarından olan bilgisayar cihazları sanayi alt sektöründe 2007 yılında bilgisayar cihazları alt sektörü üretimi 2006 yılına göre yüzde 13.8 artışla 847 milyon dolardan 964 milyon dolara çıkmıştır. 2006 yılında 64 milyon dolar olan bilgisayar cihazları alt sektörü ihracatı, 2007 yılında 94 milyon dolar

olmuştur. 2007 yılında bilgisayar cihazları alt sektörü ithalatı 2 milyar 352 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2006 yılında bilgisayar cihazları alt sektörü ithalatının 2 milyar 123 milyon dolar olduğu dikkate alındığında ithalatın yüzde 10.8 oranında arttığı görülmektedir. Bu alt sektörde talebin çok büyük kısmı ithalatla karşılanmaktadır.

Yeni dünya koşullarında, yurtiçinde ve dünya pazarlarında, tüm ülkelerin elektronik sanayileri ile yarışmak durumunda olan Türk elektronik sanayinin Ar-Ge alanına gerekli önemi vermesi; elindeki nitelikli insan gücünün özgün ürünler üretmesi için gerekli ortam, altyapı ve kaynak bilinçli bir özveri ile sağlanmalıdır. Yeni üretim teknolojilerinin, yeni malzemeler ve yeni üretim planlama tekniklerinin de ürüne yönelik Ar-Ge etkinlikleri kapsamında ele alınması gerekmektedir. Yeni teknolojiler üretirken Ar-Ge çalışmalarının başlıca amacı en az CE standardına uygunluğudur. CE işareti, Avrupa Birliği'nin (AB), teknik mevzuat uyumu çerçevesinde hazırlanan Yeni Yaklaşım Direktifleri kapsamına giren ürünlerin bu direktiflere uygun olduğunu ve gerekli bütün uygunluk değerlendirme faaliyetlerinden geçtiğini gösteren bir Birlik işaretidir. CE işareti, ürünlerin amacına uygun kullanılması halinde insan can ve mal güvenliği, bitki ve hayvan varlığı ile çevreye zarar vermeyeceğini, diğer bir ifadeyle ürünün

güvenli bir ürün olduğunu gösteren bir işarettir. CE işareti, Avrupa Birliği'nin uyulması mecburi olan mevzuatı kapsamında yer alan bir işaret olduğu için AB üyesi ülkelerde ve Türkiye'de piyasaya arz edilecek olan ürünlerin bu işareti taşıması zorunludur.

B- Elektronik Sanayin Sektördeki İhracat Durumu ve Değerlendirme

En son teknolojik ürünlerin Avrupa ile aynı zamanda piyasaya sunulduğu Türkiye'de elektronik sanayi 2006 yılı ihracatı 5 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Tablo-3 incelendiğinde; elektronik sektör ihracatında en büyük payın tüketim cihazları alt sektörüne ait olduğu görülmektedir. Genellikle AB ülkelerine yapılan tüketim cihazları alt sektörü ihracatı 2006 yılında 3 milyar dolar ve 2007 yılında 2 milyar dolar değer seviyesindedir. 2004 yılında yüzde 19.2'lik payı ile sektörde 2. sırada yer alan ve daha ziyade tüplü televizyon ihracatı yapan Türkiye'nin payı 2006 yılında yüzde 14.4'e, 2007 yılının ilk yarısında ise yüzde 10.4'e gerilemiştir. Gelişmiş teknoloji ürünü olan ince ekranlı ve yüksek kaliteli LCD ve plazma televizyonları tüplü televizyonların yerini almaktadır. İthalatın ağırlıklı olarak AB ülkeleri ve Çin'e kaydığı gözlemlenmektedir. 2008 yılı ilk yarısında da ithalatımızdaki azalış

Tablo-2: Elektronik Sanayi Sektör İhracatı (Milyon \$)

2003	2004	2005	2006	2007
2.833	4.029	4.445	537	5.332

Tablo-3: Elektronik Sanayi İhracatının Alt Sektörlere Göre Dağılımı (Bin \$)

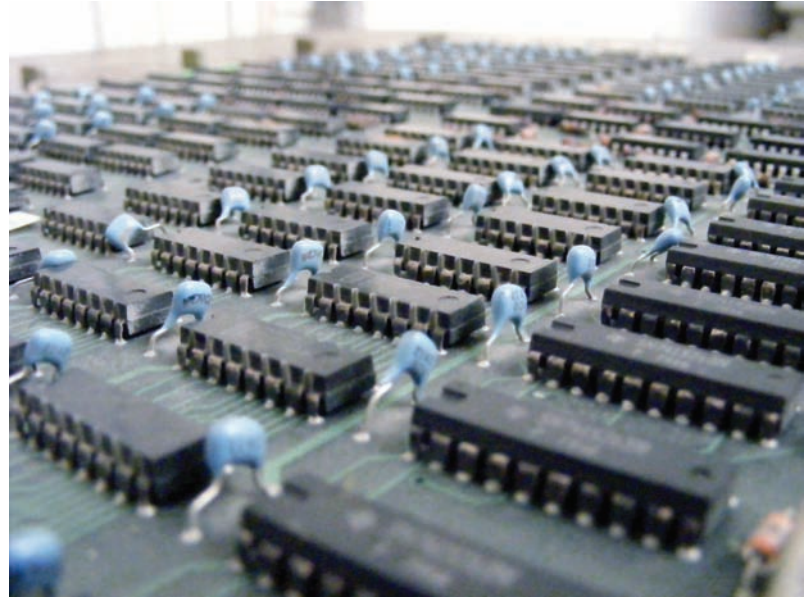
Sektör	2003	2004	2005	2006	2007
Telekomünikasyon Cihazları	537.407	603.437	765.871	1.222.657	1.724.000
Tüketim Cihazları	1.937.886	2.913.488	3.083.900	3.024.408	2.150.000
Bilgisayar Cihazları	31.852	42.221	57.287	73.438	94.000
Askeri Elektronik Cihazları	50.521	55.880	55.500	56.760	65.000
Diğer Profesyonel ve Endüstriyel Cihazlar	203.161	310.864	351.609	513.615	612.000
Bileşenler	72.252	103.509	131.322	486.000	687.118
TOPLAM	2.833.079	4.029.399	4.445.489	5.376.878	5.332.118

eğilimi devam etmektedir. Hemen hemen tüm renkli TV ihracatı AB ülkelerine yapılmıştır. Türk yapımı renkli televizyonlar 2006 yılında 93 ülkeye ihraç edilmiştir. İngiltere, Almanya, İspanya, Fransa, Hollanda, İtalya, İsveç, Romanya, Yunanistan ve Portekiz en önemli ihraç pazarlarıdır. Dünya ticareti istatistiklerine bakıldığında renkli televizyonlar açısından Türkiye, 2005 yılında 130 ihracatçı ülke arasında yüzde 6 pazar payıyla 3. büyük ihracatçı olarak gözükmektedir.

İkinci önemli alt sektör telekomünikasyon cihazları alt sektörüdür. Yoğun altyapı yatırımları sonucunda sektörün 2007 yılı ihracatı 1.7 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Telekomünikasyon alt sektörü ihracatının en büyük kalemini oluşturan telekomünikasyon kabloları ihracatı geçen yıla göre yüzde 45 artış göstererek 2006 yılında 1.4 milyar dolara ulaşmıştır. Telekomünikasyon kabloları ağırlıklı olarak İngiltere, Irak, Suudi Arabistan, İsrail, Bulgaristan, İrlanda, Kazakistan, Almanya ve İtalya'ya ihraç edilmektedir. 2005 yılında, kablo sektörü göz önüne alındığında 161 ihracatçı ülke arasında Türkiye 23. büyük ihracatçı olarak gözükmektedir. Türkiye'nin dünya ihracatındaki payı yaklaşık yüzde 1'dir. Yüksek teknolojiyle üretilen fiber optik kabloların çoğu da ihraç edilmektedir. Romanya, Almanya, Bulgaristan, Kazakistan ve İsrail fiber optik kablo ihracatının yapıldığı önemli ülkelerdir.

Elektronik sektörü ihracatının ağırlıklı olarak gerçekleştiği ülkeler; İngiltere, Almanya, İspanya, Fransa, İtalya, Irak, Hollanda, Rusya, Romanya, Bulgaristan, Suudi Arabistan ve İsveç olarak sıralanmaktadır.

Genç ve dinamik Türk elektronik sanayinin ihracat performansı özellikle son birkaç yılda dünyaya sunulan kaliteli ürünlerle beraber sürekli artış göstermektedir. Sektörün ihracat değeri küresel ölçekte yüksek olmamasına rağmen, Türk elektronik sanayinin vasıflı işçilik, yüksek mühendislik kalitesi ve sağlanan ürün çeşitliliği doğrultusunda dış pazarlarda önemli pazar paylarına ulaşacağı düşünülmektedir.

C- Elektronik Sanayinin Sektördeki İthalat Durumu ve Değerlendirme

Elektronik sanayi sektörü ithalatı 2003 yılında 6 milyar dolar değerindeyken, 2007 yılında 11.7 milyar dolara yükselmiştir. Elektronik bileşenler alt sektörünün gerçek önemi elektronik sanayi içinde stratejik konumundan kaynaklanmaktadır. Sektörün ürettiği mamuller, diğer alt sektörlerin girdisidir.

Elektronik sanayi toplam üretimi içinde en düşük paya sahip olan elektronik bileşenler alt sektörü, ithalatta büyük paya sahiptir. Bu ithalatın en önemli

Tablo-4: Elektronik Sanayi Sektör İthalatı (Milyon \$)

2003	2004	2005	2006	2007
6.045	8.940	10.835	11.098	11.630

Tablo-5: Elektronik Sanayi İthalatının Alt Sektörlere Göre Dağılımı (Bin \$)

Sektör	2003	2004	2005	2006	2007
Telekomünikasyon Cihazları	1.096.849	1.911.027	2.330.160	2.463.708	3.332.000
Tüketim Cihazları	617.070	991.736	1.056.873	1.403.736	1.434.000
Bilgisayar Cihazları	1.335.569	1.544.482	2.285.744	2.123.000	2.352.000
Diğer Profesyonel ve Endüstriyel Cihazlar	1.260.567	2.182.932	3.172.027	3.466.723	2.856.000
Bileşenler	1.735.048	2.309.962	1.990.464	1.641.429	1.656.000
TOPLAM	6.045.103	8.940.139	10.835.268	11.098.596	11.630.000

kalemleri TV tüpleri, devre elemanları, bobin ve transformatörler, akustik elemanlar, bağlantı elemanları, elektronik röleler, baskılı devreler ve aksam parçalarıdır. TV tüpleri ithalatının yapıldığı başlıca ülkeler Polonya, Macaristan, Çek Cumhuriyeti, Endonezya, Hindistan, Malezya ve Litvanya olarak sıralanmaktadır.

D- Elektronik Sanayinin Genel Değerlendirmesi

Elektronik mühendisliği ve elektronik sanayi alanında ilk kıpırdanmalar 50'li yılların başlarında, önceki yıllarda yetişmiş girişimci genç mühendisler tarafından başlatıldı. İlk girişimler seslendirme sistemleri, gemi ve jandarma telsizleri, daha sonraki yıllarda ilk radyoların vericileri gibi yan profesyonel elektronik cihazları üretmeye yönelikti. İlk ev cihazları elektroniği (radyo) sanayi girişimleri 50'li yılların ortalarında, hızlı bir gelişme gösteren radyo alıcısı pazarından pay almak amacı ile başlatıldı. Bunlar arasında Nevtron, RATEL gibi yerli girişimci ve Philips, AGA gibi yabancı girişimler yer almakta idi ve bunların hepsi yüzde 100 "montaj sanayi" olarak başlamıştı. Zamanında çok eleştirilmiş olan bu başlangıç, zaman içinde birçok olumlu gelişmenin tohumunu oluşturmuştur. 1964 yılında yürürlüğe giren "Montaj Sanayi Talimatı"nın getirdiği "yerli koşulu" ile yan sanayinin doğuşuna temel oluşturmuştur. Elektronik sanayinin başlaması ise 1965 yılında kurulan PTT AR-LA ile başlamıştır. Bu gelişmeler 1967 yılından itibaren kurulmaya başlanılan Netaş, Siemens, Teletaş ve TÜBİTAK Marmara Araştırma Enstitüsü ile devam etmiş 1975 yılında Aselsan ile elektronik sanayinde ve bu sektörün Ar-Ge alanında önemli adımlar atılmıştır.

21. yüzyılda Dünya'da elektronik sanayinin tartışılmaz önderliğini

görmekteyiz. Elektronik sanayine öncelik veren bir politika izleyen ülkelerin, kısa sürede gelişmişlik düzeyinde büyük aşama kaydettiğine ilişkin pek çok örnek gösterilebilir. Son yıllarda hızla kalkınan Uzak Doğu'da Kore, Tayvan ve Singapur, Avrupa'da ise Finlandiya ve İspanya'nın böyle bir politika izlediği görülmektedir. Bu durum elektronik sanayini özendirme ve yatırımlar ile sağlanmıştır. Bu politikaların temelini Ar-Ge'ye verilen önem ve destek oluşturmaktadır.

Dünyanın girmekte olduğu bilgi teknolojileri çağının altyapısını tümüyle elektronik sanayi ürünleri oluşturacaktır. Pazarı çok dinamik bir biçimde büyüyen bu alandaki gelişmeler olağanüstü hızlı, rekabet ise çok acımasız olacaktır. Çin, ABD, Japonya, Almanya ve Hong Kong önemli elektronik ihracatçı ülkelerdir. Türkiye'nin dünya elektronik sanayi ihracatı içindeki payı yaklaşık yüzde 0.4'tür. Dünya ithalatında önemli ülkeler arasında ABD, Çin, Hong Kong ve Almanya yer almaktadır.

2007 sonlarında 2008 yılı başlarında baş gösteren global ekonomik kriz

elektronik sanayi sektörünü de etkilemiştir. Dünya genelinde bu kriz nedeniyle Sony Firması, elektronik bölümünün yüzde 5'ine karşılık gelen 8 bin kişinin işine son vermeyi ve imalat birimlerinin yüzde 10'unu kapatmayı planladığını açıklamıştır. Söz konusu firma bu kapsamda, elektronik alanındaki yatırımlarını yüzde 30 oranında ve ayrıca sayıları 57 olan üretim birimlerini yüzde 10 oranında azaltacağını bildirmiştir.

Aynı krizden etkilenen ve Türkiye'deki elektronik sanayinin devlerinden Vestel Elektronik'te yaklaşık 2 bin 100 kişinin ve Vestel Beyaz Eşya'da yaklaşık 400 kişinin işten ayrılması veya işten çıkarılması ile sonuçlanan personel hareketliliğine ilişkin haberler basında yer almıştır. Ekonomik kriz nedeniyle son dönemde birçok şirketle ilgili toplu işten çıkarma haberleri gündeme gelmektedir. Bu kapsamda işçi çıkarmaların yoğunlaştığı firmalar gerekçe olarak ise; mevsimsel şartları veya üretimdeki azalmayı gerekçe göstermektedirler.

Büyük işletmelerde bu olumsuzluk yaşanırken sektörün can damarlarından bu sektörün yan sanayilerde de durum çok farklı değildir. Bu tür yan sanayi işletmelerinde de işçilerine düzenli ücret vermediği, haftalık üretim durdurma, ücretli izinli veya vardiya sürelerini artırma gibi çözümlere başvurulduğu bildirilmektedir. Asıl ekonomik krizin bundan sonra başlayacağı, aşsız işsiz kalan kişi sayısı artmasıyla krizin artarak tırmanacağı muhakkaktır.

Kaynaklar

- www.counsellors.gov.tr
- www.tesid.org.tr
- www.dtm.gov.tr
- www.igeme.gov.tr
- www.trademap.org
- Türkiye'de Elektronik Mühendisliğinin 50 Yılına Bakış Prof. Dr. Duran Leblebici ◀

